

Utjecaj medija na djecu

Rudan, Stella

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:003970>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-12**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
Preddiplomski stručni studij predškolski odgoj

STELLA RUDAN

UTJECAJ MEDIJA NA DJECU

Završni rad

Pula, 2020.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne obrazovne znanosti
Preddiplomski stručni studij predškolski odgoj

STELLA RUDAN

UTJECAJ MEDIJA NA DJECU

Završni rad

JMBAG: 0303067376, redovni student

Studijski smjer: Predškolski odgoj

Predmet: Sociologija odgoja i obrazovanja

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Sociologija

Znanstvena grana: Posebne sociologije

Mentor: prof. dr. sc. Fulvio Šuran

Pula, 2020.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za prvostupnika
_____ovime izjavljujem da je ovaj
Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim
istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene
bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na
nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio
rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije
iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj
ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu
Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod
nazivom

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti
tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja
Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i
sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o
autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi
promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

Sadržaj

1. UVOD.....	1
2. MEDIJI	3
3. VRSTE MEDIJA.....	6
4. MEDIJSKI ODGOJ I MEDIJSKA PISMENOST	9
5. MEDIJI U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU DJECE	13
6. ULOGA ODGOJITELJA U ODNOSU MEDIJA I DJECE	16
7. ULOGA RODITELJA U ODNOSU MEDIJA I DJECE.....	22
8. ZAKLJUČAK	28
9. LITERATURA.....	30
10. SAŽETAK	33
11. SUMMARY	34

1. UVOD

U današnje vrijeme kada su mediji svuda oko nas, kada svakodnevno koristimo medije, izlažemo se njima, a život bez njih je gotovo ne zamisliv. Zbog medijskog utjecaja na sve što nas okružuje, društveni život, obrazovanje, obitelj, djecu, trendove, javni život, komunikaciju i zbog njegove važne uloge u konstruiranju sociokulturne diferencijacije koja posebno utječe na svijet djece i mladih te formiranje njihova identiteta, nije ni čudno što stvaraju veliki interes za istraživanja. Postoje mnogobrojna istraživanja o utjecaju medija na razvoj samog čovjeka, a posebno djece predškolske dobi.

Činjenica je da su mediji jedan od značajnijih čimbenika razvoja suvremenog čovjeka. Tome je pridonio brz razvoj tehnologije, sada su mediji sve pristupačniji i sve brže dostupni, kako odraslima tako i djeci. Zbog toga dolazimo do velikih i nevjerojatno brzih promjena u međuljudskim odnosima, ponašanjima i komunikaciji, posebno vidljivima među djecom i mladima.

Vidimo kako se korištenje medija kroz zadnjih 10 do 15 godina uvelike promijenilo. Korištenje medija danas dovelo je do promjena u načinu odrastanja i odgajanja kao i u načinu života. Koliko je takva promjena dobra i koliko je donijela pozitivnih stvari sa sobom, toliko je dovela i do nekih rizičnih i negativnih stvari. O znanju i spoznajama o medijima, o medijskoj pismenosti, vještinama rasuđivanja te vlastitim uvjerenjima, ovisi hoće li mediji pozitivno ili negativno utjecati na nas.

Sam cilj ovog završnog rada bio je ukazati na utjecaj medija na društvo, odgoj, obrazovanje i djecu. Medijima se koristimo uglavnom kao sredstvom informiranja, komuniciranja, obrazovanja, ali i opuštanja i zabave koje oblikuje javnost, koristi u svrhu odgoja i obrazovanja. Dok pritom ne obraćamo pažnju na to kako to utječe na nas, na naše živote i ne primjećujemo kako to oblikuje naše životne stavove i dakako vrijednosna usmjeravanja djece. Iz tog razloga pridonijet ćemo važnost stvaranju kritičkog odnosa kod djece prema medijima i njihovoj uporabi, uz oblikovanje

samosvjesnosti o samom medijskom utjecaju, koji se nekad ne primjećuje i nije odmah vidljiv u dječjem ponašanju.

Završni rad podijeljen je u više poglavlja. Obraden je sam pojam medija, što su to mediji, koje sve definicije medija znamo, spominje se podjela medija te i funkcija medija. Potom dolazimo do različitih klasifikacija vrsta medija. Uz to govorimo o medijskom odgoju i medijskoj pismenosti, gdje se pridaje važnost razlici tih dvaju pojmova te važnosti koju medijski odgoj i medijska pismenosti posjeduju. Zašto su oni bitni za odgoj i razvoj djeteta, zašto bez njih ne možemo te do kojih pozitivnih i negativnih stvari nas mogu dovesti. Nakon medijskog odgoja i medijske pismenosti dolazimo do medija u svakodnevnom životu djece. Gdje govorimo u kojoj mjeri i s kojim su medijima djeca okružena. Potom dolazimo do uloge odgojitelja u odnosu medija i djece. Što je odgojitelj djetetu, koliko je on bitan, kolika je njegova uloga, koja je njegova funkcija i zadaća. Zatim važnost pridajemo ulozi roditelja u odnosu medija i djece. Koliko oni mogu utjecati na djetetov izbor medija te način i količinu korištenja. Kakvih sve roditelja ima te što bi sve roditelji trebali. Na samom kraju se iznosi pogled na rad s obzirom na obradu dobivenih podataka završnog rada.

2. MEDIJI

Ponajprije kako bismo uopće mogli govoriti o utjecaju medija na djecu svakako treba najprije reći što su to mediji. Riječ *mediji* dolazi od latinske riječi *medius* što znači srednji, u sredini. Medije najčešće određujemo kao sredstvo komuniciranja ili prenošenja vijesti, međutim, da bismo na konkretan način definirali medije, ali i njegove uloge i funkcije, moramo imati u vidu mnoga tumačenja i svrhe, ali i funkcije medija i novinarstva. Ovisno o tome tko tumači medije (znanost, poslovni ili politički krugovi), razlikuju se pogledi na medije, odnosno uloge medija u suvremenom svijetu.¹

Vladimir Biti smatra da se taj naziv možemo definirati barem na četiri načina:

1. U fiziologijskome smislu, kad medij označava komunikacije: auditivni, vizualni, taktilni, olfaktivni te njihov međusobni odnos (intermedijalnost);
2. U fizičkome smislu, kad mediji znače tvar pomoću koje se izražava neka poruka, jezik, ton i boja;
3. U tehnologijskom značenju, u kojem medij označava sredstvo posredovanja između znakovne proizvodnje i potrošnje;
4. U sociološkome, u kojem je medij shvaćen kao institucijsko organizacijski okvir komunikacije pa se govori o politici, gospodarstvu, znanosti, odgoju. Na taj se način pojam medija donekle izjednačava s pojmom diskursa.²

Kako vidimo da se mediji mogu definirati na više načina, pa ovisno s kojega gledišta gledamo, isto tako mediji imaju i više funkcija, te tako prema Jean-Claude Bertrandu, koji je *professor emeritus* na Francuskome institutu za tisak Sveučilišta u Parizu, on određuje sljedeće funkcije medija:

- Promatranje sredine, kroz pribavljanje, analizu, filtriranje i plasman informacija od važnosti za građane;
- Osiguravanje socijalne komunikacije kroz stvaranje uvjeta za javnu diskusiju i povezivanje pojedinca u javnome diskursu;

¹ Juričić, D., *Teorijske postavke u medijima – definicije, funkcije i utjecaj*, 2017., str. 129., dostupno na: file:///C:/Users/User/Downloads/Mostariensia_8.pdf, pristupljeno: 10. listopada 2019.

² Juričić, D., *Teorijske postavke u medijima – definicije, funkcije i utjecaj*, 2017., str. 130., dostupno na: file:///C:/Users/User/Downloads/Mostariensia_8.pdf, pristupljeno: 10. listopada 2019.

- Predstavljanje slike o svijetu, posebno o udaljenim pojavama koja naša čula ne sagledavaju;
- Prenošnje kulture (tradicije, vrijednosti, nasljeđa);
- Prinos sreći i zabava (korisnici medija uglavnom očekuju da ih mediji zabave i potaknu stvaralaštvo);
- Prodaja (mediji povećavaju prodaju i dodatno potiču razvoj potrošačkog društva; oni su glavno sredstvo oglašavanja i imaju ključnu poziciju u lancu prodaje).³

Dok se prema Rus-Mol i Zagorac - Keršer izdvajaju sljedeće najvažnije funkcije medija:

- Informacija (povećanje opće informiranosti građana i davanje kvalitetnijih informacija radi boljeg odlučivanja o najvažnijim pitanjima zajednice);
- Artikulacija (oblikovanje i postavljanje problema u realne i vidljive okvire u kojima ih javnost može opažati);
- Agenda Setting (uspostavljanje prioriteta u tretmanu društvenih tema te stavljanje istih na mjesta gdje se oni trebaju riješiti; stavljanje problema i tema pred javnost, ali i onih koji ih moraju rješavati bez odgađanja);
- Kritika i kontrola (omogućiti da se ništa ne skriva od javnosti, nadzirati vlast, politiku, biznis i sve javne nositelje ovlasti);
- Zabava;
- Obrazovanje (mediji su sve više u službi educiranja jer uporabom medija stječemo mnoga opća znanja; oni mogu imati poseban obrazovni karakter preko specijaliziranih edukativnih programa koji se bave znanošću, istraživanjem i popularizacijom – National Geographic, History Channel, Discovery);
- Socijalizacija i vodstvo;
- Integracija (mediji na mnoge načine spajaju ljude, kulture, ideje, vjere i sl.).⁴

³ Juričić, D., *Teorijske postavke u medijima – definicije, funkcije i utjecaj*, 2017., str. 130., dostupno na: file:///C:/Users/User/Downloads/Mostariensia_8.pdf, pristupljeno: 10. listopada 2019.

⁴ Juričić, D., *Teorijske postavke u medijima – definicije, funkcije i utjecaj*, 2017., str. 130., dostupno na: file:///C:/Users/User/Downloads/Mostariensia_8.pdf, pristupljeno: 10. listopada 2019

Medije se uglavnom definira kao posrednike u prijenosu informacija od pošiljatelja pa do primatelja. Ne postoji samo jedna definicija medija iz razloga što svatko definira medije na svoj način. Najčešće pojam mediji možemo definirati kao sredstvo javnog komuniciranja i prenošenja informacija velikom broju ljudi, pa tako i djeci, koja može biti kako informativne i edukativne prirode tako svakako i zabavne prirode. Zahvaljujući razvoju tehnologije danas imamo veliki broj medija, počevši od tradicionalnih medija pa do novih medija.

Danas su mediji jedan od glavnih izvora informacija. Sam cilj medija je da zadovolji čovjekovu potrebu za informiranjem kako o važnim društvenim događajima, procesima, promjenama tako i o svemu ostalom.

Teško je danas naći osobu koja se ne koristi barem jednim medijem, u svrhu i funkciju. Mediji su svuda oko nas, počevši od mobitela, televizija, računala, interneta pa do novina i plakata. Činjenica je da su mediji jedan od bitnih čimbenika razvoja suvremenog čovjeka i njegove osobnosti. Okruženi smo njima stoga je vrlo bitan medijski odgoj koji bismo morali imati kako bismo ga dalje mogli prenijeti i na djecu, koja su u današnje vrijeme jednako izložena medijima i kojekakvim informacijama, jednako kao i odrasla osoba.

Vrlo je bitno biti upoznat s medijima i tko su oni zapravo jer uz pozitivan medijski utjecaj koji dobivamo uz stjecanja i usvajanja raznih znanja i korisnih informacija kroz medije, razvoja moralnih vrijednosti, socijalizacije te komunikacije s drugim ljudima, prisutan je i onaj negativan utjecaj medija kao što je izraženo prikazivanje kriminalnih sadržaja, sadržaja koji potiču i šire nasilje, pa isto tako i sadržaja koji insinuiraju pretjerani konzumerizam. Koliko mediji mogu biti korisni, dragocjeni, poučni, zabavni, kvalitetni, isto toliko, ako ne i više mogu biti štetni, opasni i rizični.

3. VRSTE MEDIJA

Vrste medija možemo klasificirati na više načina. S obzirom na osjetila koja su relevantna za korištenje medija, medije možemo klasificirati na sljedeći način:

1. Vizualni mediji – zidne slike, slikovnice, nastavni listići, crteži, grafolije, dijapozitivi, video rekorderi, CD, film;
2. Tekstualni mediji – knjige, priručnici, rječnici, enciklopedije, atlasi, zbirke zadataka, nastavni listići, časopisi;
3. Auditivni mediji – magnetofonski zapisi, auditivni zapis, fonolaboratorij (učenje stranih jezika), telefon (učenje na daljinu);
4. Audiovizualni mediji – TV emisije, nastavni filmovi, multimedijски software;
5. Programirani materijali;
6. Kompjuteri i multimedijalnost;
7. Internet.⁵

Kao što i u literaturi stoji unutar masovnih medija razlikujemo:

1. Tradicionalne medije - tisak, radio i televiziju
2. Nove medije - internet, elektroničke publikacije: portali, podcasti i društvene mreže (Facebook, Instagram, Twitter, itd.)
3. Takozvani OTT (Over – the - top) i kolaborativni kanali komunikacije preko kojih se prenosi sve više videa i medijskih sadržaja (WhatsApp, Viber, Slack i sl.)

Bitna podjela medija koju također treba istaknuti je i ona prema razini i dosegu (lokalni, nacionalni i međunarodni), obliku vlasništva (privatni, javni i društveni), kao i po programu i načinu prihoda (javni i komercijalni).⁶

U današnje vrijeme sve se manje koriste tradicionalni mediji, a sve više novih mediji, medija nove generacije. Tome je svakako pridonio brzi napredak tehnologije. Kako vidimo korištenje medija prije 10 godina i sada uvelike se je promijenilo. Prije su tradicionalni mediji bili dakako mnogo više korišteni nego sada. Kako se je način

⁵ Mediji, ICT u odgoju i obrazovanju, http://C:/Users/X/Downloads/opca%20pedagogija_Mediji_PPT.pdf, pristupljeno: 20. listopada 2019.

⁶ Vrste medija i kako pristupiti, <http://equestries.hr/odnosi-s-medijima/vrste-medija>, pristupljeno: 29. studenog 2019.

života promijenio, tako se promijenio i način odrastanja i odgajanja. Djeca su svoje igračke, lutke, lopte, autiće, kockice i slično zamijenila s računalima, tabletima i mobitelima. Iako je nemoguće u današnje vrijeme dijete ne izlagati elektroničkim medijima, potrebno je znati da to može biti koliko negativno toliko i pozitivno. Potrebno je samo korištenje određenih pravila, moramo svakako postaviti vremensko ograničenje korištenja te pripremiti na izbor sadržaja kojima se djeca izlažu. Djeca zbog svog nepotpunog razumijevanja svijeta i stvari oko njih, vrlo su osjetljiva skupina za elektroničke medije. Iz tog razloga najznačajnije je pravilno i umjereno izlaganje sadržajima koja su prilagođena njima samima, njihovoj dobi, te samim razvojnim mogućnostima koje se mogu koristiti u svrhu proširenja vokabulara, bogaćenju raznih igara te svakako i kognitivnom razvoju koji je u članku Dječjeg vrtića Osijek.

Ukoliko se tih pravila ne pridržavamo te se djeca izlažu svakojakim neprimjerenim sadržajima uz neograničeno vrijeme korištenja može dovesti do mnogobrojnih posljedica kao što bi bile sporiji razvoj, poremećaj spavanja, pretilost, skraćivanje vremena za igranje sa svojim vršnjacima, ovisnost, agresivnost, izostanak stvaranja iskustva iz stvarnih situacija, pomanjkanje pažnje i koncentracije, a uz sve to velika je mogućnost stvaranja nezainteresiranosti djece za stvarni život oko njih.

U članku djece dječjeg vrtića Osijek iz 2018. godine piše da „Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji i Američkoj pedijatrijskoj akademiji, djeca do dvije godine ne bi trebala uopće biti izložena tehnologiji, djeca od tri do pet godina moraju imati ograničenja na jedan sat dnevno, a djeca od 6 do 8 godina na dva sata dnevno. Korištenje elektroničkih medija možemo koristiti kao poslasticu, nakon što je dijete određeno vrijeme provelo u igri s vršnjacima, na otvorenom, u fizičkoj aktivnosti, odmoru, spavanju i sl.“⁷

Zbog same privlačnosti elektroničkih medija počeli smo zaboravljati na vrijedne tiskane medije kao što su dobre i kvalitetne slikovnice kroz koje djeca mogu mnogo stvari naučiti, kao i samo čitanje i pisanje. Korištenjem slikovnica razvija se svakako i

⁷ Dječji vrtić Osijek: Dijete i elektronički mediji, dostupno na: <http://vrticiosijek.hr/dijete-i-elektronicki-mediji/>, pristupljeno: 14. studenog.2019.

motorika ruku, pažnja i koncentracija što je važno za djecu. Iz tog razloga, a i zbog činjenice da je nepoželjno u dječjim sobama imati računalo, televiziju, i kojekakve igraće konzole zbog kojih roditelji ne mogu imati kontrolu i nadzor nad djecom cijelo vrijeme, možemo umjesto toga dječje sobe opskrbiti raznim primjerenim tiskanim medijima koji djecu zanimaju te koje će s oduševljenjem svojevrijedno koristiti.

4. MEDIJSKI ODGOJ I MEDIJSKA PISMENOST

U proteklih dvadesetak godina problem predstavlja da se mnogi autori u hrvatskoj (poput Zgrabljic, 1999.) poistovjećuju pojmove medijski odgoj i medijska pismenost. One nisu istoznačnice. Medijsko – pedagoški stručnjaci u Njemačkoj (poput Baacke, 2007.; Aufnanger, 1997.; Hoffmann, 2003.; Moser, 2000.; Hüher, Schrob, 2005., Tulodziecke, 2000.) razlučuju pojmove medijski odgoj i medijska pismenost. Da bi medijski odgoj bio uspješan, potrebno je razvijati sva polja istraživanja medijske pedagogije, počevši od medijske pismenosti, medijskih kompetencija, medijske didaktike i metodike, obrazovanja i medijske socijalizacije kulture i medijske etike.

Znati medije koristiti, usvojiti osnove medijske kritike, znati napisano/ rečeno i stavljanje istoga (konstruktivnu) primjenu, takozvano funkcionalna pismenost. Dakle, medijska pismenost je najniža razina svladavanja osnovnih vještina kod prepoznavanja vizualnih simbola i rada na računalima te drugim medijskim sredstvima. Sveukupnost odnosa medijske pismenosti i medijskog obrazovanja nalazi se u pojmu medijske kompetencije. Suština medijskog odgoja je u svladavanju principa istraživanja kako živjeti s medijima.⁸

U literaturi navodi se i didaktičko – metodički aspekt medijske pismenosti. Takav aspekt sadrži više komponenti:

1. Tehničku komponentnost – odnosi se na usvajanje tehnika (npr. čitanje, pisanje ili rad na osobnom računalu);
2. Znakovnu komponentnost – odnosi se na razumijevanje i kombiniranje pojedinih „paketa“ podataka zajedno (kao što su tekst i slika/slika i ton/i ostali);
3. Kulturnu komponentnost – ona opisuje sposobnost da se tehnički stečene informacije smisleno (usmjereno na djelovanje) spajaju s komunikacijskim procesima društvene sredine.⁹

⁸ Tolić, M., Temeljni pojmovi suvremene medijske pedagogije, Život i škola, 2009., str. 98., dostupno na: file:///C:/Users/User/Downloads/TEMELJNI_POJMOVI_SUVREMENE_MEDIJSKE_PEDAGOGIJE_mi_RELJA_tOLIC.pdf, pristupljeno 29. studenog 2019.

⁹ Tolić, M., Temeljni pojmovi suvremene medijske pedagogije, Život i škola, 2009., str. 99., dostupno na: file:///C:/Users/User/Downloads/TEMELJNI_POJMOVI_SUVREMENE_MEDIJSKE_PEDAGOGIJE_mi_RELJA_tOLIC.pdf, pristupljeno 29. studenog 2019.

Za neku osobu se smatra da je medijski obrazovna osoba onda kada je dobro informirana o temama koje se kreću u medijima, svjesna je svog svakodnevnog kontakta s medijima te shvaća njihov utjecaj na stil života i njegove vrijednosti. Ujedno je sposobna interpretirati poruke iz medija te razvija osjećaj za trendove. Djeca i mladi uče se razumijevanju i razlikovanju odgojnih od manipulativnih poruka.¹⁰

Tulić navodi kada bi se medijski odgoj sveo samo na sredstvo komunikacije onda bismo isključili negativne aspekte medija kroz virtualnu ovisnost, poticanje nasilja, špijuniranje, odnosno manipuliranje. Djeca u medijskom odgoju uče etičke standarde, uče razlikovati dobro od lošeg. Sam cilj medijskog odgoja je usvajanje medijskih kompetencija, manipulacijsko i/ ili odgojno djelovanje, analiza i procjena medijskih proizvoda, razlučivanje fikcije/jave od stvarnosti, prepoznavanje funkcije, medijskog sadržaja, usvajanje komunikacijskih kompetencija, autonomno i samokritično djelovanje djece, prepoznavanje i procjena koliko im je i na koji način pojedini medij bitan, razvoj socijalnih kompetencija, osobno samo ostvarivanje i razvoj tijekom cijelog života.

Sam odgoj mladih, djece i medija vrlo je bitan u današnje vrijeme kada je život bez medija gotovo nezamisliv. „Svijet djece i mladeži ispunjen je medijima, od onih starijih, poput slikovnice, do novih, dominantnih, poput računalnih igara, interneta, televizije ili filmova“, navodi se u Zborniku radova „Dijete i jezik danas: dijete i mediji“ (2015:14). U zborniku stoji kako su mediji društvo bez granica, da sve ideje, slike te same spoznaje brzo se razmjenjuju i šire, što je svakako pozitivno i korisno, no ipak sa druge strane takva brzina širenja informacija sa sobom donosi svakojake probleme. Zbog takvog slobodnog i nezaustavivog načina širenja informacija mladima se na svakakve načine prezentira i potiče kako fizičko tako i psihičko nasilje, potiče se mlade na kojekakve kriminalne radnje, a uz sve to samo jedan klik miša ih dijeli do pornografije. A uz sve veću prisutnost medija dolazimo i do problema otuđenosti od stvarnog svijeta i „lutanja“ u imaginarnom svijetu medija. Zbog medija

¹⁰ Tolić, M., Temeljni pojmovi suvremene medijske pedagogije, Život i škola, 2009., str. 100., dostupno na: file:///C:/Users/User/Downloads/TEMELJNI_POJMOVI_SUVREMENE_MEDIJSKE_PEDAGOGIJE_mI_RELJA_tOLIC.pdf, pristupljeno 29. studenog 2019.

sve više mladih prestaje sa čitanjem knjiga, prepušteni su svjetonadzornoj manipulaciji te medijima se koriste samo i isključivo radi zabave i slično.

Takav konstantni i neprestani razvoj medija pred odgojitelje, učitelje te i same roditelje stavlja nove zadatke, kao što su kako pristupiti medijima i samim njegovim sadržajima te uz to svakako kakav je njihov utjecaj na socijalni i duhovni razvoj djeteta. Iz tog razloga medijska pismenost vrlo je bitna, poželjna i svakako značajna u današnje vrijeme. Stoga je svakako bitno razlikovati kakvi su to negativni, a kakvi pozitivni utjecaji.

Pod negativne utjecaje kao što smo već rekli spadaju nasilje i kriminal koji se danas kroz medije uvelike prikazuje, a samo gledanje nasilja dovoljan je poticatelj agresivnosti i nasilja kod djece, seks i pornografija, otuđenost i pasivizacija, a znamo kako je čovjek oduvijek bio društveno biće, a uz medije njegova društvenost i socijalizacija sa drugim ljudima sve je manja. Tu je dakako i jezična nekultura, zbog koje sve više djece skoro uopće više ne lista slikovnice, ne doživljava knjige, to ih jednostavno prestaje zanimati, a tako se ona sve više gubi jezično izražavanje, uopće se ne bogati rječnik, a dok onda još uz to gledaju medije na kojima se širi jezična nekultura, kao na primjer na način da se upotrebljavaju netočni, nestandardni naglasci i oblici riječi, ili se možda priča dijelom na nekom dijalektu ili se možda upotrebljavaju žargoni. Sve to utječe na djecu koja u predškolskom razdoblju „upijaju znanja kao male spužve“, prate ponašanja odraslih osoba te poprimaju svjetonazore samih roditelja, odgojitelja te ljudi u njihovoj blizini i okolini. Iako sa druge strane tu su i pozitivne strane medija. Mediji su i nastali kako bi nam obogatili stvarnost i olakšali određene dijelove našega života u ovome ubrzanom društvu u kojem živimo.¹¹

¹¹ Smajić, D., Majdenić, V. (ur.) (2015.) *Dijete i jezik danas: dijete i mediji*. Osijek. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku., str. 18 do 20., dostupno na: <https://chila.eu/wp-content/uploads/2019/02/Dijete-i-mediji-2015.-Children-and-the-Media-2015.pdf>, pristupljeno: 15. prosinca 2019.

Prva pozitivna stvar koju nam mediji omogućuju je informiranost. Svi događaji i sve informacije dostupne su nam u svakom trenutku. Uz informiranost možemo navesti i obrazovanje i odgoj, jer neosporno je kako nas mediji kulturno obogaćuju svojim znanjem i sadržajima. Iz tog se razloga mediji i koriste sve češće u odgojnim i obrazovnim ustanovama kao što su škole i dječji vrtići, jer određeni mediji vrlo su korisni i poučni kako za djecu tako i za odrasle osobe. a svakako pozitivno kod medija je i zabava. Svakom djetetu potrebna je zabava, samo se nije dobro zatupljivati zabavom, ali u određenoj mjeri i u uz određene sadržaje zabava je svakako poželjna i korisna, pogotovo kada znamo da djeca kroz zabavu i igru najbolje uče i usvajaju znanja i vještine. Zato je važno da naučimo djecu kako će se odgovorno služiti medijima svih vrsta, posebno onim digitalnima koji se danas najčešće koriste. Bitno je djecu praktično upoznati s medijima i tako stvoriti konkretna iskustva. Ali nikako ne smijemo dozvoliti da internet i televizija budu jedina dva medija kojima će se djeca koristiti.

Kako stoji u zborniku „Dijete i jezik danas: dijete i mediji“ navodi se da „S njima valja razgovarati o medijskim – nazovimo ih u duhu vremena – proizvodima, analizirati medijske sadržaje i poruke i, na poslijetku, važno je promatrati i dječji doživljaj pojedinoga medija i time se služiti za pedagoško djelovanje (reprodukcijaska orijentacija). Dakako da se ti pristupi međusobno ne isključuju, nego se dopunjavaju i stvaraju preduvjete za sveobuhvatan medijski odgoj, pri čemu se nikada ne smije zanemariti dječja mašta i kreativnost.“¹²

Danas se djeca puno prije susreću sa medijima nego što je to bilo prije 10 do 15 godina, a znamo da je predškolskoj djeci ponekada vrlo teško razlikovati stvarnost od medijske fikcije, pa iz tog razloga roditelji i odgojitelji moraju voditi posebnu brigu i o tome.

¹² Smajić, D., Majdenić, V. (ur.) (2015.) *Dijete i jezik danas: dijete i mediji*. Osijek. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku., str. 24, dostupno na: https://chila.eu/wp-content/uploads/2019/02/Dijete-i-mediji-2015.-_-Children-and-the-Media-2015.pdf, pristupljeno: 15. prosinca 2019.

5. MEDIJI U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU DJECE

„Današnje vrijeme odlikuju mnogobrojne promjene u društvu i načinu njegova funkcioniranja. Jedna od najznačajnijih i najbržih promjena dogodila se u ulozi medija u životu čovjeka, kako odraslih tako i djece, te utjecaju medija na njihov život.“ (Đuran, Koprivnjak, Maček, 2018.)

Danas su djeca su od najranije dobi okružena medijima te žive u suživotu s njima, oni su postali dio svakodnevice kako odrasle osobe tako i samog djeteta. Radio, televizija, video, računalo, Internet i mobilni telefoni okružuju dijete svakoga dana. Djecu je danas nemoguće izostaviti i izolirati od svih oblika medija, te uz to nije ni poželjno, djeca se moraju naučiti pametno i odgovorno koristiti njima.

Mediji sve više istiskuju mjesto obitelji i školi te utječu na oblikovanje stila života djece i mladih. Također, mediji sadrže sve više manipulativnih sadržaja u odnosu na odgojne.¹³ Dok današnja informacijska tehnologija nudi bezbroj mogućnosti u smjeru obrazovanja, dostupnosti informacija i sadržaja. Ipak danas masovni mediji pružaju više zabavnog sadržaja nego informativnog ili znanstvenog.

U Njemačkoj je provedeno istraživanje na uzorku od 527 roditelja predškolske djece u dobi od dvije do šest godina. Rezultati koji su dobiveni istraživanjem ukazuju na to da je korištenje elektroničkih medija kod predškolske djece međusobno povezano s poteškoćama u njihovu ponašanju. Kod 20% djece primjećuju se poteškoće u samom ponašanju, govorimo o emocionalnim problemima i hiperaktivnosti.¹⁴

Robotić navodi da djeca provode sve više slobodnog vremena na internetu koristeći društvene mreže i igrajući on line igrice. Navedeno je dovelo do sve češće pojave ovisnosti o internetu, društvenim mrežama i igricama, čemu su najviše podložna djeca. Neočekivani razvoj interneta i njegova javna dostupnost doveli su do toga da je taj medij od prvog dana nepodložan kontroli. Djeca od malih nogu posjeduju odličnu informatičku pismenost i prije svladavaju tehnologiju od svojih roditelja. To

¹³ Miliša, Z., Tolić, M., Vertovšek, N. (2009.) Mediji i mladi. Zagreb: Sveučilišna knjižnica., dostupno na: file:///C:/Users/User/Downloads/VBH_2017_2_3_265_278.pdf, pristupljeno 15. siječnja 2020.

¹⁴ Poulain, T., Vogel, M., Neef, M., Abcht, F., Hilbert, A., Genuneit, J., Korner, A., Kiess, W. (2018.) Reciprocal Associations between Electronic Media Use and Behavioral Difficulties in Preschoolers, *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15 (814): 1-13.

često dovodi do toga da lako manipuliraju roditeljima kada koriste internet kao medij.¹⁵

Istraživanja su pokazala da u slobodno vrijeme djeca najviše vremena vole provoditi uz korištenje elektroničkih medija. Miliša navodi da dokoličarenje postaje sve više potrošački stil ponašanja mladih i podrazumijeva pasivan odnos prema sadržaju koji se nudi. Višak slobodnog vremena stvara probleme posljedica neograničenog dokoličarenja mladih. U svakodnevnicu mladih dokoličarenje postaje proizvod industrije zabave i sve više poprima negativne aspekte istraživanja slobodnog vremena. Miliša još tvrdi kako djeca i mladi vrlo lako prihvaćaju promjene u tehnologiji. Mediji postaju sve veći i sve važniji faktor socijalizacije djece te tako utječu na cjelokupno formiranje stilova ponašanja djece i mladih.

Najveću ulogu kod toga imaju prvenstveno roditelji i odgojitelji koji su odgovorni da na pametan i koristan način djeci približe medije, te da tako počnu razvijati medijsku pismenost kod njih. Bolje od svakog filtera i pogotovo od svake zabrane jest korištenje medija vođeno od strane roditelja ili nastavnika navode Boschitz i sur.

Zbog same količine svakojakih medija, sam učinak medija kod djece je vrlo brz i neprimjetan. Iz tog razloga javlja se problem nesigurnosti kako odgojitelja tako i roditelja, kako društvenu kompetenciju kod djece održati na razini. Pretjerano provođenje vremena djeteta ispred ekrana utječe kako na socijalni razvoj djeteta tako i na zdravstveni razvoj te kod djeteta stvara ovisnost, dezorijentiranost i osamljenost.

Istraživanje provedeno u Sjedinjenim Američkim Državama 2013. godine u kojem je ispitano postoji li povezanost između prevencije ADHD-a i intenziteta sunca. Rezultati istraživanja pokazali su nižu prevlast ADHD-a u područjima koja imaju više sunčanih

¹⁵ Robotić, P. (2015.) Zamke virtualnog svijeta: zaštita djece i mladih na internetu i prevencija ovisnosti, *Journal of Applied Health Sciences*, 1 (2): str. 85., dostupno na: file:///C:/Users/User/Downloads/JAHS_1_2_Robotic_Zamke_virtualnog_svijeta.pdf, pristupljeno: 15. siječnja 2020.

dana. Ovaj podatak je vrlo vrijedan jer upućuje na novo razumijevanje faktura koji su u podlozi ADHD poremećaja. Dakle, od velike je važnosti da dijete spoznaje svijet koji ga okružuje putem tradicionalnih medija i boravkom u prirodi. Ako pri tome dijete koristi digitalne medije kao podršku tradicionalnim obrazovnim sadržajima, a ne kao dominantan način spoznavanja svijeta te u kontroliranim uvjetima, tada poticajno djelujemo na djetetov kognitivni, socio - emocionalni i govorno - jezični razvoj.¹⁶ Djecu bi najprije trebalo naučiti koristiti medije kao sredstvo učenja i vlastitog napredovanja, a tek potom kao sredstvo zabave. Zbog toga je i važno razviti kritički stav kod djeteta o medijima, kako bi ono naučilo razlikovati dobre od loših medija. Prisutnost medija u životu djeteta kod njega razvija kognitivne, psihičke, kreativne i socijalne kvalitete.

U stručnom radu Đuran, A., Koprivnjak, D., Maček, N. iz 2018. godine, pod nazivom „Utjecaj medija i uloga odraslih na odgoj i obrazovanje djece predškolske i rane školske dobi“ str. 276, piše da „Mediji zahtijevaju aktivnost djeteta u potrazi za informacijama, ono prelazi s predmeta na drugi povezani predmet. Interaktivnost djetetu omogućuje biranje, ali i povratno djelovanje na medij u stvarnom vremenu, zahvaljujući postojanju više navigacijskih putanja. Drugim riječima, ako ishod igrice, na primjer, nije zadovoljio očekivanja djeteta ono ju može ponovno odigrati dok učinak ne bude zadovoljavajući“.

Pokazalo se kako mediji stvaraju povoljan utjecaj čak na globalni razvoj djeteta jer omogućuje djetetu da razumije pojam ratova, bolesti, siromaštva, gladi i slično. Time djeca mogu i uvidjeti svakojake različitosti u svijetu te potaknuti njihovu toleranciju prema različitim kulturama, nacijama i načinima života što je svakako dobro i korisno za njih. Bitno je i znati da zbog tehničkih mogućnosti računala, grafičkih i zvučnih efekata, djeca danas nisu samo pasivni promatrači nego i suučesnici učenja čime se onda kod djece omogućuje i razvoj okulomotorne koordinacije. Isto tako bitno je napomenuti da mediji kod djece potiču kreativnost i maštu i time razvoj vlastite inicijative.

¹⁶ Digitalni mediji u životu djeteta, dostupno na: <https://www.umoigraonica.com/blog/digitalni-mediji-u-zivotu-djeteta>, pristupljeno: 02. veljače 2020.

6. ULOGA ODGOJITELJA U ODNOSU MEDIJA I DJECE

Odgojitelji imenica čije izravno značenje je „onaj koji odgaja“¹⁷. Odgojitelj je model stručnjaka za odgoj djeteta predškolske dobi. Odgojitelj bi trebao biti osoba koja, zajedno s djecom s kojom radi, stvara kurikulum predškolske ustanove, navodi Slunjski. To je osoba u dječjim vrtiću čiji je posao njega, odgoj, naobrazba, zdravstvena i socijalna zaštita djeteta te ujedno i skrb djece od prve godine života. Odgojitelj sudjeluje u formiranju i izgrađivanju djeteta kao najveće vrijednosti te je njegova funkcija vrlo značajna. Odgojitelj je netko tko je ponekad djeci važniji i od samih roditelja. Netko tko uz roditelje i obitelj djeci služi kao primjer, netko koga djeca prate i slušaju, netko tko ima vrlo važnu ulogu u životima djece. Odgojitelja karakterizira pravednost, etičnost, odgovornost, empatija, ljubav prema poslu, prepoznavanje dječjih potreba, uvažavanje različitosti, strpljivost, dosljednost, relevantnost, spremnost, samokontrola, iskrenost, kreativnost, samopouzdanje, fleksibilnost, samokritičnost, humor, ambicioznost, kao i još nekolicina drugih karakteristika koje Sidik Joško navodi u tablici poželjnih karakteristika odgojitelja prema procjeni odgojiteljica¹⁸. Temeljne osobine odgojitelja ovise ponajprije o njegovim praktičnim vještinama koje uključuju njegove emocionalne i profesionalne kompetencije.

U prošlosti je uloga odgojitelja bila drugačija nego što je ona danas. Ona je danas dobila novu dimenziju te ne predstavlja osobu koja skrbi, čuva i hrani djecu, niti je ona osoba koja određeni dio dana (dok je roditelj na poslu) zamjenjuje roditelja, njegovu ljubav te skrb. Danas je njezina prvenstvena uloga usmjerena na praćenje i poticanje razvoja, odgoja i obrazovanja djeteta. To je otvorena i stvaralački stručna osoba s posebno izraženim kreativnim sposobnostima koja, nenametljivim poticajima u zajedničkom radu s djecom, vidi svoj smisao rada. Vrlo je važno što uvijek zna što želi postići kod određenog djeteta i to realizira u spontanim i nenametljivim dječjim aktivnostima (Stevanović: 2000).

¹⁷ Šćurić, D., Odgajatelj ili Odgojitelj, Bujica riječi, <https://bujicarijeci.com/2012/12/odgajatelj-ili-odgijitelj>, 30. travanj 2020.

¹⁸ Sindik, J., Dijete, vrtić, obitelj, Karakteristike dobrih odgajatelja, br. 75., 2014., str.21, dostupno na: file:///C:/Users/User/Downloads/75_DVO_9_Karakteristike_dobrih_odgajatelja.pdf, pristupljeno: 30. travnja 2020.

Rezultati prvoga nacionalnog istraživanja o predškolskoj djeci pred malim ekranima koje su proveli Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba i Hrabri telefon u vrtićima u Republici Hrvatskoj u 2016. i 2017. godini. To je istraživanje pokazalo da svaki drugi predškolac u dobi od dvije do četiri godine provodi ukupno dva ili više sata dnevno uz različite ekrane (Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba, 2017). Prema istraživanju, 97,2% predškolske djece gleda televiziju, više od dvije trećine djece koristi mobitel i tablet, 60% djece se koristi računalom, a svako četvrto dijete koristi igraće konzole. Pritom 40% jednogodišnje djece koristi ekrane. Kako su potvrdili roditelji djece vrtićke dobi, 97% predškolske djece zna samostalno uključiti neki elektronički uređaj, a 90% ih samostalno traži sadržaje koji ih u medijima zanimaju. Tek 40% roditelja je nazočno dok je dijete pred ekranom, a svaki četvrti roditelj gotovo nikada ne podučava svoje dijete o korištenju ekrana. Istodobno, 87% roditelja provodi više od četiri sata radnim danom s djetetom (Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba, 2017). Djeca koja pohađaju vrtić u vrtićkim skupinama s odgojiteljima provode – prema Pravilniku o opisu djece u vrtić Grada Zagreba za 2017. godinu – 7 do 10 sati u cjelodnevnom boravku, odnosno, manji broj djece 4 do 6 sati u poludnevnom boravku. Upravo na temelju tog podatka – da vrtićka djeca provodu više vremena s odgojiteljima nego s roditeljima – a znajući da djeca i o medijskim navikama uče na temelju primjera roditelja i odgojitelja (Peran, Raguž, 2018).

Od današnjih odgojitelja zahtjeva se određena razina informatičke kompetencije, traži se primjena informacijsko – komunikacijskih tehnologija u odgojno – obrazovnu uredu i obrazovanju. Informacijsko – komunikacijske tehnologije same po sebi potiču stjecanje novih vještina, a ujedno i za cijelo životno učenje.

Provedeno istraživanje, među ostalim, je pokazalo kako odgojitelji medije koriste u prosjeku tri sata dnevno, jednako tako, rezultati pokazuju da svega 31% odgojitelja medije svakodnevno koristi radi informiranja o novostima iz zemlje i svijeta – čime djelomično odbacuju značenje primarne funkcije medija. U nešto većem broju slučajeva (40%) odgojitelji medije koriste radi zabave i to osobito u slobodnom

vremenu u kojem se medijima najčešće (44%) koriste i radi učenja i stjecanja novih znanja, koja onda dalje primjenjuju u radu s djecom, što pokazuje da je „kultura novog učenja“ postala jedna od funkcija medija u suvremenim uvjetima (Rodek, 2011).¹⁹

Kada govorimo o ulozi odgojitelja u odnosu medija i djece vrlo je bitno da odgojitelji na zabavan i maštovit način djeci približi medije, ponajprije u svrhu odgoja i obrazovanja, a potom da ih koristi kao zabavu. Djeci je najvažnije naučiti razlikovati stvarni svijet od onog imaginarnog takozvanog lažnog medijskog svijeta. Odrastanje i socijalizacija u današnje vrijeme nezamislivi su bez medija. Televizija, mobiteli, tableti, računala, sve su popularniji među predškolskom djecom. Nije novost da danas četverogodišnje dijete zna rukovati tabletom i mobitelom. S obzirom na te činjenice medijsko opismenjavanje djece, prema rezultatima istraživanja, nužnost je koja mora biti uključena i u programe i komunikacije aktivnosti dječjih vrtića i predškolskih ustanova na razini čitave države te mora biti regulirana.²⁰

Djeca danas odrastaju u okolini punoj različitih medija koji na njih ostavljaju posljedice. Iz tog razloga ključna je uloga odgojitelja. Dijete u vrtiću povede veći dio dana, odnosno cijelo ono vrijeme kada dijete nije s roditeljima i obitelji, u vrtiću je. Zato su odgojitelji tu da uz pomoć svojih vještina, znanja, kompetencija i rada ukažu djetetu pozitivni i negativnu stranu medija, na način na koji će oni to shvatiti, razumjeti i usvojiti. Ne možemo i ne smijemo djecu izolirati od medija. Mediji su sastavni dio života djeteta iako se u odgojno – obrazovnom procesu veća važnost pridaje učenju iz izvorne stvarnosti, takvo učenje nije uvijek niti moguće, a ujedno nije ni potrebno. Odgojitelji su ti koji djecu mogu naučiti medijskoj pismenosti u najranijoj dobi kako bi djeca mogla sama uvidjeti koji medijski sadržaji su dobri za njih, a koji nisu. Uzmimo na primjer dijete ima izbora igrati bilo koju igricu koju želi, a ono svojevrijedno izabere igricu zabavnijeg sadržaja, uz koju može ponešto i naučiti umjesto igrice u kojoj se pojavljuje nasilje i agresivnost.

¹⁹ Peran, S., Raguž, A. (2018) Odnos i značenje medijskog odgoja u dječjim vrtićima: pravila i medijski izazovi, Zagreb, str. 223., dostupno na: file:///C:/Users/User/Downloads/Peran_Raguz.pdf., pristupljeno 10. svibnja 2020.

²⁰ Peran, S., Raguž, A. (2018) Odnos i značenje medijskog odgoja u dječjim vrtićima: pravila i medijski izazovi, Zagreb, str. 226., dostupno na: file:///C:/Users/User/Downloads/Peran_Raguz.pdf., pristupljeno: 10. svibnja 2020.

Peran i Raguž u svom istraživanju nastojale su saznati, od odgojitelja, neke od razloga koji ukazuju je li suodnos medija i djece konstantan, te na koji to način, prema njihovom iskustvu, djeca mogu razvijati određene sposobnosti i vještine kroz medije. Prema ispitanicima, mediji imaju utjecaj na djecu što je vidljivo iz odgovora u kojima ispitanici ističu da „djeca postaju tolerantna“, „djeca uče empatiju“, „uz pomoć medija djeca upoznaju nove kulture, običaje i različitosti“, a daljnje navode da: „Koristeći se medijima, djeca razvijaju i osnažuju svoje digitalne kompetencije“, „Djeca kroz medije potiču znatiželju i razvijaju kreativnost i maštu“, „Mediji povezuju djecu s onima koji su otišli iz skupine“, „Nama mediji služe da ih educiramo na drugačiji i zanimljiv način (strani jezici, eTwinning projekti, edukativni crtani filmovi, digitalne slikovnice, tematski glazbeni uradci...)“.

Peran i Raguž proveli su u sklopu istraživanja i anketu o kritičkim kompetencijama odgojitelja. Smatraju li oni jesu li odgovorni prilikom korištenja medijskih sadržaja, te kompetentni i kritički u odabiru i procjeni kvalitetnog sadržaja, uz to htjele su vidjeti kakvo je povjerenje odgojitelja u medije, te njihov stav o povjerenju u hrvatske medije. „U našoj anketi 94% odgojitelja smatra kako su odgovorni pri korištenju medija. Kao što je ranije prikazano, pri procjeni se u većoj mjeri oslanjaju na vlastitu intuiciju i iskustvo u odgojiteljskom radu, a njih 17% i temeljem djetetove povratne reakcije. Kao opasne i neprimjerene sadržaje za djecu 37% odgojitelja smatra stereotipne i nasilne medijski posredovane sadržaje, a 28% njih ukazuje i na opasnosti u promidžbenim porukama koje su usmjerene na djecu. Osim toga, odgojitelji upozoravaju da djeca kroz medije uče neprimjerene izraze za njihovu dob, privikavaju se na ne standardni govor, gube vezu sa stvarnošću oponašajući različite likove, te postaju emocionalno ravnodušna. Ipak, kao što je prikazano u grafikonu 5, među odgojiteljima u većoj mjeri prevladava mišljenje da mediji pozitivno utječu na djecu kroz edukativne sadržaje kojima uče i razvijaju komunikacijske vještine, a 40% smatra da mediji pomažu u učenju.“

Uz to analizirale su i svjesnost odgojitelja na medijski utjecaj njihovih stavova, vrijednosti i odluka, te postoji li kakva veza u pogledu prihvaćanja vlastite odgovornosti u procesu medijskog odgoja djece. „Slijedom ranije iznesenih podataka

o tome kako odgojitelji procjenjuju važnost medija u životima djece – koja usporedno s medijima razvijaju svoju kreativnost, odnosno teško im je zamislivo odrastanje djece bez suživota s medijima – indikativno je da je omjer odgojitelja koji su svjesni medijskih utjecaja na vlastite stavove i onih koji to nisu uokviren malim postotnim razmakom – 45% odgojitelja svjesno je medijskih utjecaja u svojim životima za razliku od 55% onih koji to negiraju.“ (Peran, Raguž, 2018:229)

Odgovornost u medijskom opismenjavanju djece i u procesu učenja djece u virtualnoj interpretaciji s medijima i razvijanje kritičkih sposobnosti pri vrednovanju medijskih sadržaja te stvaranje medijskih uradaka, prema mišljenju odgojitelja je podijeljena i nikako se ne bi smjela ograničiti isključivo na jednu razinu. Podijeljena odgovornost između roditelja/skrbnika djece i njihovih predškolskih odgojitelja za 79% ispitanika je razumljiva sama po sebi, dok su prijedlozi za poboljšanje uvjeta usmjereni na radionice pod stručnim vodstvom te češće roditeljske sastanke na kojima bi se roditelje/skrbnike (stručno) usmjeravalo.²¹

Kako bi rad odgojitelja „urodio ploda“, odgojitelj u svoj rad mora educirati i roditelje te ih uključiti u svoj rad. Odgojitelji bi trebali biti „medijatori“ odgojno poželjnih utjecaja medija te bi cilj medijskog odgoja u vrtiću trebao biti usmjeren na razvoj medijske kompetentnosti i razvijanju aktivnog i kreativnog odnosa prema medijima (Sindik, Veselinović, 2010).²²

Kako navode Peran i Raguž odgojitelji prepoznaju pozitivne utjecaje medija na djecu, kao što su to informiranje, edukativni sadržaji, upoznavanje različitih skupina u društvu, zabava, ali i ukazuju na negativne, to jest nasilne sadržaje i stereotipe koji su kroz medije posredovani djeci.

Upravo vrtićke skupine u kojima se kroz igru uči i provodi socijalizacija, čine se kao pogodno mjesto i za nestrukturirano, spontano učenje o medijima, kroz igru i

²¹ Peran, S., Raguž, A. (2018) Odnos i značenje medijskog odgoja u dječjim vrtićima: pravila i medijski izazovi, Zagreb, str. 230., dostupno na: file:///C:/Users/User/Downloads/Peran_Raguz.pdf, pristupljeno 10. svibnja 2020.

²² Đuran, A., Koprivnjak, D., Maček, N. (2018.) Utjecaj medija i uloga odraslih na odgoj i obrazovanje djece predškolske i raneškolske dobi. Dostupno na: <http://www.commreview.hr/wp-content/uploads/2019/07/Duran-Koprivnjak-Macek.pdf> . pristupljeno: 24. svibnja 2020.

razgovor – kada odgojitelji primijete da djeca oponašaju nekog medijskog junaka, nose odjeću s likovima iz crtića itd. (Six, Gilmer, 2007, str. 26-27).

7. ULOGA RODITELJA U ODNOSU MEDIJA I DJECE

Za svako zvanje čovjek se mora obrazovati, a biti roditelj najzahtjevnije je životno „zvanje“ koje se počesto olako shvaća. Roditeljske kompetencije najčešće se smatraju „bogomdanima“ ili produktom prirode, zanemarujući činjenicu da - premda doista roditelji uglavnom svome djetetu žele sve najbolje – intuitivski odgojni utjecaji ili oni intencijski, namjerni, ne predstavljaju istoznačnicu. Često čujemo kako su djeca graditelji novoga sutra, no mi smo graditelji njihova danas za buduće sutra. Kako će buduće sutra izgledati, najviše ovisi o roditeljskom odgojnom utjecaju sada, ovdje, danas.²³

Roditelji su najvažnije osobe u životu djeteta, nema važnijih osoba od njih. Djeca cijeloga života nesvjesno kopiraju i imitiraju svoje roditelje. Usvajaju njihove navike i načine života. Kroz roditelje djeca uče i usvajaju znanja, svjesno i nesvjesno. Nije slučajnost da djeca ponekad rečenice izgovaraju na isti način kao i njihovi roditelji ili da koriste iste rečenice kao i njihovi roditelji. Djeca ujedno usvajaju mišljenja i stavove svojih roditelja. Biti roditelj nije mala, a niti laka stvar.

Biti roditelj najzahtjevnija je uloga. Roditelji se sami po sebi razlikuju po svojim pedagoškim postupcima, interesima te sklonostima, zbog čega variraju od popustljivijih roditelja, do strogih roditelja, a uz to i svaka obitelj različita je na svoj način. U jednom članku o digitalnim medijima, koji su danas najčešće korišteni navode četiri tipa roditelja s obzirom na regulaciju audiovizualnih sadržaja kod djece:

1. Restriktivni roditelj – strogo ograničavaju sadržaje kojima je dijete izloženo. Njihova djeca gledaju manje sadržaja neprimjerenih za djecu, no gledaju i manje obrazovnog programa te su sklonija gledanju televizije kada roditelji nisu prisutni.
2. Nerestriktivni roditelji – slabije potiču djecu na gledanje, ali ne ograničavaju sadržaje koje dijete gleda. Njihova djeca mnogo rjeđe gledaju edukativne

²³ Ljubetić, M. (2007) Biti kompetentan roditelj, Mali profesor, Zagreb. Dostupno na: file:///C:/Users/Administrator/Downloads/Nova_izdanja_2_HR.pdf, pristupljeno: 16. svibnja 2020.

programe, a najviše gledaju zabavne programe i to bez nadzora roditelja pa mogu biti izložena neprimjerenim sadržajima.

3. Promotivni roditelji – potiču djecu na gledanje, no slabo reguliraju djetetovo gledanje te njihova djeca najčešće gledaju sadržaje s njima, što omogućuje roditelju da prokomentira sadržaje koji se gledaju.
4. Selektivni roditelji – ohrabruju gledanje, no više biraju i ograničavaju sadržaje tako da djeca gledaju manje zabavnih, a više obrazovanih i informativnih emisija.²⁴

Znamo da svaki roditelj ne odgaja na isti način i da postoji više vrsta roditeljskog odgoja, dr. Renata Zdenković, psihijatrica, navodi četiri tipa roditeljskog odgoja:

1. Autoritarni odgojni stil naziva se još i krutim i strogim odgojnim stilom a podrazumijeva odgojni stil u kojem roditelji postavljaju velika očekivanja i zahtjeve pred dijete provodeći strogi nadzor i kontrolu pri čemu ne pružaju dovoljno topline i podrške. Roditelji su usmjereni na postavljanje granica i pravila, skloni su kažnjavanju u situacijama kada se isto ne poštuje ili se prekrši. Glavni odgojni cilj je učenje samokontrole i poslušnosti djeteta autoritetu, a odnos roditelj – dijete se temelji na odnosu nadređenosti i podređenosti. Takva su djeca često nesigurna, povučena ali mogu biti i agresivna, niskog prag tolerancije na frustraciju. Često su nepovjerljiva, nesigurna, neuspješna u rješavanju problema, stalno brinu kako udovoljiti roditelju/autoritetu.
2. Autoritativni odgojni stil naziva se još i demokratski i dosljedan. To je stil koji kombinira čvrstu roditeljsku kontrolu i emocionalnu toplinu. Roditelji postavljaju zahtjeve i očekivanja koja su primjerena dobi djeteta, provode nadzor i imaju čvrstu kontrolu nad djetetovim nepoželjnim obrascima ponašanja, uz ljubav, podršku i emocionalnu toplinu. Potiču djetetovu znatiželju, kreativnost, samouvjerenost i nezavisnost emocija. Vode računa o djetetovim osjećajima,

²⁴ Digitalni mediji u životu djeteta, dostupno na: <https://www.umoigraonica.com/blog/digitalni-mediji-u-zivotu-djeteta>, pristupljeno: 02. svibnja 2020.

potiču ga. Takva su djeca samopouzdana, sigurna u sebe visokog stupnja samokontrole, odgovorna.

3. Permisivan odnosno popustljiv odgojni stil podrazumijeva emocionalnu toplinu ali slabu kontrolu. Takvi roditelji su pretjerano emocionalno osjetljivi, pružaju veliku ljubav, podršku i emocionalnu toplinu, ali postavljaju male zahtjeve, imaju slabu kontrolu bez postavljanja granica nad djetetovim ponašanjem. Primarno zadovoljavaju sve djetetove zahtjeve i želje. Takva djeca su često nesigurna i nesnalažljiva, impulzivna, slabe samokontrole, sklona agresivnosti kada se susretnu s ograničenjima i trenutačnom neispunjavanju želja i zahtjeva.
4. Indiferentan odnosno zanemarujući odgojni stil podrazumijeva slabu kontrolu uz emocionalnu hladnoću roditelja. Roditelji postavljaju male zahtjeve, nemaju kontrolu nad djetetovim ponašanjem, djetetu ne postavljaju granice. Emocionalno su hladni, nezainteresirani za djetetove aktivnosti, zaokupljeni su sami sobom. Rijetko iskazuju roditeljsku ljubav. Takva djeca su često neposlušna, neprijateljska, niskog su samopoštovanja, sklona delikventnim oblicima ponašanja. Bazično se osjećaju nesigurnim, promjenjivog su raspoloženja, slabe samokontrole.²⁵

Dijete odrasta od najranije dobi uz medije, te je njegovo djetinjstvo „medijsko“, što trebaju znati i roditelji, kao i da njihov utjecaj nije jedini s kojim će se dijete susresti u „medijskom svijetu“, već bitnu ulogu ima i ostala društvena okolina djeteta: braća i sestre, prijatelji i rođaci, dječji vrtić, škola. Na djecu ne utječe samo ono što se prima putem medija, nego i pasivnost okoline u kojoj djeca odrastaju (obitelj, dječji vrtić, škola), ali i osobna pasivnost i emotivna i intelektualna nespremnost za život sa medijima, naglašava Mikić (2004).

Činjenica je da su u javnosti najčešće prisutne predrasude i osude medija, ponajviše televizija i računala, jer navodno potiču nasilje u društvu, uskraćuju vrijeme koje su

²⁵ Zdenković, R. (2012) Odgojni stilovi roditeljstva, Zagreb, dostupno na: <https://www.poliklinika-djeca.hr/za-roditelje/izazoviroditeljstva/odgojni-stilovi-roditeljstva/>, pristupljeno 16. svibnja 2020.

djeca mogla provesti krećući se, zapostavlja se igra – a igra je glavni oblik učenja kod djece, zapostavljaju se dječje obaveze te se djeca manje druže s prijateljima. Međutim, Mikić (2004) ističe da generaliziranje donosi ništa korisno, osim pogrešnih zaključaka o medijima i djeci, jer se zapostavlja bitna uloga roditelja i okoline, kao i činjenica da djeca puno mogu naučiti upravo uz pomoć medija. Televizijski program može „zaglupljivati“, ali i obrazovati. Mediji informiraju, ali služe i da bi nas opustili i zabavili, što roditelji moraju imati na umu. Uz pomoć roditelja važno je da djeca spoznaju jake i slabe strane različitih vrsta medija, te mogućnosti i eventualne opasnosti koje se u medijima kriju, Mikić (2004).

Glasovac (2010) ističe kako bi roditelji trebali znati odgovarati na temeljna pitanja medijskog odgoja, u kojim je situacijama smisleno (opravdano, korisno) koristiti pojedine vrste medija, znati kako mediji djeluju na krajnje korisnike, posebno predrasude da rabe medije i promatrajući vidjeti što djecu privlači, koji mediji i koji sadržaji.

Uzevši u obzir kako roditelji rabe pojedini medij imat će svakako učinka i na djecu, u pozitivnom ili negativnom smislu, pa je bitno osvijestiti medijske navike roditelja, ističe Ilišin (2003).

Primjerice, roditelji koji ne ispuštaju daljinski upravljač cijeloga dana teško će djetetu uspjeti ukazati na štetnost cjelodnevnog gledanja televizijskog programa. Nasuprot, roditelji koji ponekad odustaju od gledanja neke emisije stoga što se u obitelji vodi zanimljiv razgovor ili stoga što nisu završili sa zajedničkom obiteljskom večerom, uvjerljivije će moći tražiti i od djece.²⁶

Kada smo kod uloge roditelja u odnosu medija i djece važno je napomenuti kako roditelji djeci služe kao model kako se treba ponašati, što je dopustivo, a što nedopustivo. Kao što Đuran, Koprivnjak i Maček kažu, djeca uče putem modela te ako roditelj koristi medije nekontrolirano, vrlo je vjerojatno, da će dijete slijediti taj

²⁶ Mikić, K. (2004) Mediji i roditelji, Zapis, Zagreb, dostupno na: http://www.hfs.hr/nakladnistvo_zapis_detail.aspx?sif_clanci=483#.XvrMCCgzZPY, pristupljeno 20. svibnja 2020.

primjer. Roditelji trebaju voditi djecu svojim primjerom, koristiti informatičku tehnologiju regularno i objašnjavati djeci pozitivne i negativne aspekte istih. Roditelji i druge odrasle osobe koje brinu o djeci imaju veliki utjecaj na djetetov pristup medijima u vremenskom i sadržajnom smislu jer mogu pratiti, kontrolirati i regulirati koliko se i kada djeca koriste brojnim medijskim platformama, koliko će se i što gledati kao i kada će se gledati i u kojem kontekstu. Na taj način, ali i svojim primjerom te navikama i načinima korištenja medija, roditelji oblikuju dječje navike korištenja digitalnih medija te potiču pozitivne i ublažavaju negativne učinke korištenja medijskih sadržaja.²⁷

Roditelji koji s djecom gledaju televiziju, koji im objašnjavaju i paze na sadržaj koji djeca gledaju te koji upozoravaju i upućuju na štetne odnosno pozitivne sadržaje, štite svoju djecu od negativnih utjecaja televizije. Roditelj mora prepoznati djetetove interese uz medije kako bi mu se mogao približiti. Tu ključnu ulogu igra komunikacija roditelja i zanimanje za samo dijete i medijske sadržaje koji to dijete zanimaju. A to je bitno, nadasve vrlo bitno kako roditelj dok gleda sa djetetom njegov omiljeni dječji film ili crtani film mogao upućivati na pozitivne ili negativne aspekte sadržaja. Na što Đuran, Koprivnjak i Maček navode u svome stručnom radu kako je jedna od većih pogrešaka ostaviti djecu pred televizijom ili igricama kako bi upotpunjavali njihovo slobodno vrijeme. Zato stoji da sve one obitelji koje svojoj djeci omogućavaju pristup informatičkim tehnologijama uz prikladnu kontrolu imaju bolje okruženje i atmosferu unutar obitelji.

I roditelji se moraju truditi razmišljati o svojoj konzumaciji televizijskog programa i reducirati je: znati sebi i djeci reći NE, znači ponekad odustati od omiljenog medija u korist neke druge aktivnosti. Roditelji trebaju razgovarati s djetetom što bi on želio gledati i što ga posebice zanima, pa će promatrajući dijete uočiti koju ulogu i što ga posebice zanima, pa će promatrajući dijete uočiti koju ulogu u njegovu životu imaju mediji, likovi iz medija, medijske priče. Roditelji bi trebali ponekad zajedno s djecom pogledati njihovu omiljenu emisiju, jer je najbolji način odabira emisije „pogodnih“ za dijete zajedničko gledanje neke emisije, uz razgovor, pedagozima, odgojiteljicama, ili

²⁷ Digitalni mediji u životu djeteta, dostupno na: <https://www.umoigraonica.com/blog/digitalni-mediji-u-zivotu-djeteta>, pristupljeno 20. svibnja 2020.

se detaljnije informiraju, o toj emisiji u tisku ili na internetskim stranicama. (Mikić, 2004)

Mikić (2002)²⁸ ističe da je djeci predškolske dobi medije treba prvenstveno predstaviti kao oblikovno – izražajno sredstvo, kao jedan oblik stvaralaštva. S njima valja isto tako razgovarati i analizirati medijske sadržaje i poruke (receptijski orijentiran medijski odgoj), te opažati dječji doživljaj pojedinog medija i to koristi u pedagoškom djelovanju (reprodukcijaska orijentacija). U predškolskoj je dobi bitno dječje razlikovanje realnog svijeta i onog koji je predstavljen u medijima: česta je pojava da ono više nije sigurno što potječe iz zbiljske, a što iz medijske (fiktivne) situacije, a o čemu roditelji kao djetetovi primarni „medijski odgojitelji“ moraju voditi računa. Djetetovo oponašanje likova iz filmova kod kuće poželjno je koristiti za pedagoško djelovanje: započeti razgovor o televizijskoj seriji koja je potakla ponašanje, te razmotriti što je to dobro, a što loše i zašto, Mikić (2002).²⁹

²⁸ Mikić, K. (2002) Mediji i dječja svakidašnjica, Zapis, Zagreb. Dostupno na: http://www.hfs.hr/hfs/zapis_clanak_detail.asp?sif=213, pristupljeno 15. svibnja 2020.

²⁹ Mikić, K. (2002) Medijski odgoj u vrtiću, Zapis, Zagreb. Dostupno na: http://www.hfs.hr/hfs/zapis_clanak_detail.asp?sif=212, pristupljeno 15. svibnja. 2020.

8. ZAKLJUČAK

Mediji predstavljaju sredstvo informiranja, obrazovanja i zabave. Dostupni su svima u kratkom vremenu i u više oblika. Nalaze se svuda oko nas te život bez njih bio bi gotovo nezamisliv. Mediji imaju svoje funkcije i zadaće. Dakako, mediji posjeduju pozitivne i negativne aspekte. Ovisno o načinu korištenja te vrstama, mogu biti vrlo korisni, zanimljivi, obrazovni, edukativni, privlačni, a u isto vrijeme ukoliko ih ne znamo na pravilan način koristiti mogu biti vrlo štetni, rizični i negativni.

Posjedovanje medijske pismenosti, odnosno, biti medijski pismen bitna je stavka kod korištenja medija, kako bismo na što bolji i kvalitetniji način znali i mogli iskoristiti moć medija, razlučiti dobre od loših stvari, znati odrediti kvalitetu, važnost i točnost podataka, informacija.

Djeca su ta koja su ovdje najviše izložena utjecaju medija te zbog toga na njih je potrebno prenijeti znanja o njima. Potrebno je medijski odgoj djece, ukazati i pokazati djeci kako i na koji način te u koje sve svrhe možemo koristiti medije. Uz to bitan je primjer odgojitelja i roditelja kojeg dijete gleda, od kojeg dijete uči. Možemo mi govoriti djetetu što i kako treba, no ukoliko mu to svojim primjerom ne pokazujemo, teško ćemo ga nečemu naučiti.

Niti jedan medij nije samo dobar ili samo loš. Potrebno je kombinirati više vrsta medija te ograničiti vrijeme korištenja medija, kako se ne bi izgubio pojam o stvarnosti i svijetu oko nas.

Nužna je edukacija odgojitelja i roditelja o medijima i njihovoj funkciji kako bi pritom oni mogli educirati i naučiti djecu kako na pravila, koristan i dobar način koristiti medije. Neophodno je znanje o medijima, jer oni su neizbježan dio svakodnevice, bilo da se radi o radiju, televiziji, internetu, tabletima, računalima ili tiskanim medijima, te iz tog razloga bilo ni neprihvatljivo dozvoliti medijsku nepismenost među djecom zbog generalizacije da su mediji loši za djecu, jer to nije u potpunosti točno. Potrebno je samo postaviti pravila korištenja medija, kada, gdje i koliko vremena je dozvoljeno provesti u korištenju medija, a uz to treba ostati potom i dosljedan prilikom provođenja

pravila. Uz to potrebno je naglasiti da nije dobro korištenje elektroničkih medija neposredno prije spavanja. Važno je odredit zajedničko vrijeme bez korištenja medija, to se dakako odnosi na roditelje. Uz to roditelji bi trebali biti spremni pratiti sadržaj kojem je dijete izloženo te komentirati i objasniti djetetu određene stvari koje je vidjelo. Isto tako odgojitelji i roditelji moraju djecu učiti odgovornom ponašanju prilikom korištenja medija. Zato je potrebno uključiti medije u odgoj djece u vrtićima, ipak je dokazano da većina djece više vremena provode u dječjim vrtićima s odgojiteljima nego sa roditeljima. Stoga je tu vrlo bitna dobra komunikacija i suradnja odgojitelja i roditelja kako trud odgojitelja ne bi bio uzaludan kada dijete dođe kući ili obrnuto.

9. LITERATURA

1. Blažina, K., Fedor, I i Labaš, D. (2016.) *Mediji (i) naši učitelji*. Zagreb: društvo za komunikaciju i medijsku kulturu (DKMK). Dostupno na: <http://dkmk.hr/wpcontent/uploads/2016/01/Mediji-i-na%C5%A1i-u%C4%8Ditelji.pdf>
2. Boschitz, C., Broker, R., Deing, H-J., gerstenmeier, J. (2004). *Djeca, roditelji i odgoj: kako razumjeti i odgajati djecu*, Zagreb: Naklada Fran.
3. Dječji vrtić Osijek: Dijete i elektronički mediji, dostupno na: <http://vrticiosijek.hr/dijete-i-elektronicki-mediji/>
4. Đuran, A., Koprivnjak, D., Maček, N. (2018.) *Utjecaj medija i uloga odraslih na odgoj i obrazovanje djece predškolske i rane školske dobi*. Dostupno na: <http://www.commreview.hr/wp-content/uploads/2019/07/Duran-Koprivnjak-Macek.pdf>
5. Glasovac, Z. (2010) *Osnovno o medijima i njihovom mogućem utjecaju na djecu predškolske dobi*. Belišće: Dječji vrtić
6. Ilišin, V. (2003) *Mediji u slobodnom vremenu djece i komunikacija o medijskim sadržajima*, Medijska istraživanja, Zagreb.
7. Jurčić, D. (2017.) *Teorijske postavke o medijima – definicije, funkcije i utjecaj*. Dostupno na: file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/Mostariensia_8.pdf
8. Kovač, E. (2011). *Interaktivne multimedijske slikovnice*. Dostupno na: https://eprints.grf.unizg.hr/1540/1/DB283_Kovac_Eva.pdf.
9. Ljubetić, M. (2007) *Biti kompetentan roditelj, Mali profesor*, Zagreb. Dostupno na: file:///C:/Users/Administrator/Downloads/Nova_izdanja_2_HR.pdf
10. *Mediji, ICT u odgoju i obrazovanju*, http://C:/Users/X/Downloads/opca%20pedagogija_Mediji_PPT.pdf.
11. Mikić, K. (2002) *Mediji i dječja svakidašnjica*, Zapis, Zagreb. Dostupno na: http://www.hfs.hr/hfs/zapis_clanak_detail.asp?sif=213,
12. Mikić, K. (2002) *Medijski odgoj u vrtiću*, Zapis, Zagreb. Dostupno na: http://www.hfs.hr/hfs/zapis_clanak_detail.asp?sif=212

13. Mikić, K. (2004) Mediji i roditelji, Zapis, Zagreb., dostupno na: http://www.hfs.hr/nakladnistvo_zapis_detail.aspx?sif_clanci=483#.XvrMCCgzZPY
14. Miliša, Z., Tolić, M., Vertovšek, N. (2009.) Mediji i mladi. Zagreb:Sveučilišna knjižnica.
15. Peran, S., Raguž, A. (2018) Odnos i značenje medijskog odgoja u dječjim vrtićima: pravila i medijski izazovi, Zagreb., dostupno na: file:///C:/Users/User/Downloads/Peran_Raguz.pdf
16. Poulain, T., Vogel, M., Neef, M., Abcht, F., Hilbert, A., Genuneit, J., Korner, A., Kiess, W. (2018.) Reciprocal Associations between Electronic Media Use and Behavioral Difficulties in Preschoolers, International Journal of Environmental Research and Public Health, 15 (814): 1-13.
17. Robotić, P. (2015.) Zamke virtualnog svijeta: zaštita djece i mladih na internetu i prevencija ovisnosti, Journal of Applied Health Sciences, 1 (2): str. 81. - 96., dostupno na: file:///C:/Users/User/Downloads/JAHS_1_2_Robotic_Zamke_virtualnog_svijeta.pdf
18. Rus – Mol, Š., Zagorac – Keršer, A.J., Novinarstvo, Klio, Edicija, Multimedija, Beograd, 2005.
19. Sindik, J., Dijete, vrtić, obitelj, Karakteristike dobrih odgajatelja, br. 75, 2014., dostupno na: [file:///C:/Users/User/Downloads/75_DVO_9_Karakteristike_dobrih_odgajatelja%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/75_DVO_9_Karakteristike_dobrih_odgajatelja%20(1).pdf)
20. Six, U., Gimmler, R. (2007) Die Foerderung von Medienkompetenz im Kindergarten. Duesseldorf: VISTAS.
21. Slunjski, E. (2013). Integrirani predškolski kurikulum, Zagreb: Mali profesor d.o.o
22. Smajić, D., Majdenić, V. (ur.) (2015.) *Dijete i jezik danas: dijete i mediji*. Osijek.
23. Stevanović, M. (2000.). Predškolska pedagogija 1 i 2, Rijeka: Express digitalni tisak, Sveučilišna knjižnica Rijeka
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Dostupno na: <https://chila.eu/wp-content/uploads/2019/02/Dijete-i-mediji-2015.- -Children-and-the-Media-2015.pdf>
24. Tolić, M., Temeljni pojmovi suvremene medijske pedagogije, Život i škola, 2009., str. 97 do 103., dostupno na:

[file:///C:/Users/User/Downloads/tEMELJNI_POJMOVI_SUVREMENE_MEDIJSKE
_PEDAGOGIJE_mIRELA_tOLIC.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/tEMELJNI_POJMOVI_SUVREMENE_MEDIJSKE_PEDAGOGIJE_mIRELA_tOLIC.pdf)

25. Vrste medija i kako im pristupiti, <http://equestries.hr/odnosi-s-medijima/vrste-medija>
26. Zdenković, R. (2012) Odgojni stilovi roditeljstva, Zagreb, dostupno na: <https://www.poliklinika-djeca.hr/za-roditelje/izazovi-roditeljstva/odgojni-stilovi-roditeljstva/>

10. SAŽETAK

U radu govorimo o samom utjecaju medija na djecu. Koliko mediji imaju jak utjecaj kako na odrasle tako i na djecu. Ponajprije se dotičemo pojma mediji kako bi najprije objasnili što je to i koja je njegova funkcija, kako bismo što bolje mogli to razumjeti. Bavimo se isto tako vrstama medija, kako bi uvidjeli koliko je to zapravo širok pojam te koliko često ga susrećemo oko sebe. Potom pažnju pridajemo medijskom odgoju i medijskoj pismenosti, prikazujemo koliko oni važnosti imaju i zašto bez njih ne možemo i ne smijemo se koristiti medijima te samoj razlici između ta dva pojma. Zatim slijedi dio kada govorimo o medijima koje djeca svakodnevno susreću oko sebe i kojima se koriste. Nakon toga govorimo o ulozi odgojitelja u odnosu medija i djece, gdje se ističe koliko je odgojitelj važan u djetetovu životu, koja je njegova uloga, funkcija i zadaća te je pažnja na samom odgojitelju koji svojim djelima i postupcima utječe na medijski odgoj i razvoj djeteta. Uz to slijedi i uloga roditelja u odnosu medija i djece gdje govorimo kakvih sve roditelja ima, koliko oni utječu na djetetov izbor medija i količinu korištenja. Na samom kraju iznesen je pregled na rad s obzirom na iznesene podatke u radu.

11. SUMMARY

In this article we talk about the influence of media on children. How much the media has a strong influence on both adults and children. We first talk about the term media in order to explain what it is and what its function is, so that we can better understand it. We also discuss about types of media, to see how extensive the term actually is and how often we encounter it around us. Then we turn the focus on media education and media literacy, to show how important they are, why without them we cannot and must not use the media, and to illustrate the main differences between the two concepts. We then present an overview of the media that children encounter around them on a daily basis and which they actively use, followed by an analysis of the role of the educator when it comes to media and children. Here we show how important the educator is in the child`s life, what is his role, function and task. In particular, we also focus on the educator who, with his actions an attitudes, influences the media education and development of the children. Additionally, we also discuss the role of the parents in relation to media and children, where we analyse what kind of parents exist, how much they can influence on the children`s choice of media and the amount of use. We conclude with a general overview of the article, based on the date presented in its various sections.